

Identiteit

Diner pensant

Het thema

'Dé Nederlander bestaat niet', zei Máxima. Een geruchtmakende speech. Ze beweerde: 'Om iemands identiteit zijn geen hekken te plaatsen.' Toch worden overal regels gemaakt, canons bedacht, verhalen en geschiedenissen verzameld die een gevoel van eigenheid en saamhorigheid zouden moeten kweken.

Wat is identiteit? Letterlijk dezelfde zijn, identiek aan wie je gisteren was, of morgen wilt zijn, of aan anderen met wie je dingen gemeen denkt te hebben. Welke dingen? Welke mensen? Wat is bepalend voor wie jij bent? Je werk, je vrienden, je familie, je taal? En wat is de plaats van de ander, van het vreemde in jou? Of wanneer is vervreemding eigenlijk heilzaam?

1. Amuse: inleiding

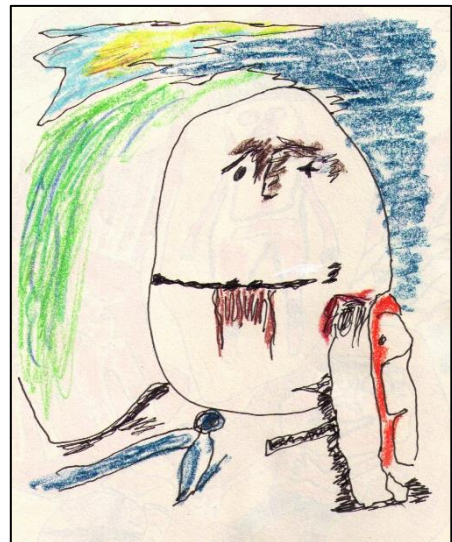
Hoe heet je? Wat betekent je naam voor je? Hoe draag je je naam?

Vergelijk het gedicht van Neeltje Maria Min:

Mijn moeder is mijn naam vergeten

Mijn moeder is mijn naam vergeten.
Mijn kind weet nog niet hoe ik heet.
Hoe moet ik mij geborgen weten?
Noem mij, bevestig mijn bestaan,
Laat mijn naam zijn als een keten.
Noem mij, noem mij, spreek mij aan,
o, noem mij bij mijn diepste naam.
Voor wie ik liefheb, wil ik heten.

Neeltje Maria Min

[Alle namen van de deelnemers passeren de revu.]

2. Voorgerecht: voorbeelden, vragen

Waar liep je tegen je eigen identiteit aan, behalve bij je naam? Wat gebeurde daar precies? Wat is een vraag die de moeite waard is te onderzoeken?

Ik was twaalf. Ik keek in de spiegel en ik zag: 'Dit ben ik'. Wat betekent zo'n ervaring voor je leven?

Ik zag een uitzending van Pauw en Witteman, met Pechtold aan tafel. Zij verweten Rouvoet 'knechtende ideeën' te ventileren. Mijn reactie: 'Blijf van hem af, met je makkelijke kritiek.' Zit ik vast aan een oude identiteit?

Ik verdeel mijn leven tussen dorp en stad. Soms hier, dan weer daar. Wat is het in mij dat hetzelfde blijft op beide plekken? En is datzelfde onveranderlijk? Is identiteit stilstand?

Ik was als kind van een dorp op bezoek bij familie in Amsterdam. Ik kreeg een aai over mijn kop en een paar zoenen. Dat deden ze bij ons thuis niet. Wat vormt je identiteit?

Ik was een lastig kind. Moesten we wandelen. Vond ik vreselijk! Blijf je je hele leven bezig je te ontworstelen aan een identiteit die je is opgelegd?

Ik zette als kind altijd mijn eigen clubjes op. Zoals een elfenclubje. 's Nachts halen ze je op en kijken of je bij de club mag. Jij wel, zij niet. Kan je zo zelf je identiteit creëren?

In een sessie met een therapeut moest ik opstaan en zeggen: 'Kijk mij, ik ben Anja'. Daarvoor was ik altijd vanzelfsprekend ik geweest. Toen pas werd ik mijn identiteit bewust. Krijg je een identiteit wanneer anderen het erover gaan hebben?

Zijn kleren, spullen, uiterlijke kenmerken uitingen van je identiteit? Of is het andersom, is identiteit het gevolg van zulke uiterlijke kenmerken?

3. Hoofdgerecht: zienswijzen, begripsbepaling

Kies een voorbeeld, geef een antwoord op de vraag: wat is de onderliggende definitie van identiteit?

Leven tussen dorp en stad. Wat blijft hetzelfde in mij? In ieder geval dit: Ik hou van het dorp. Dat is bepalend voor wie ik ben.

Dat makkelijke gepraat over Rouvoet: hoe kan het dat zij niet zien dat het milieu waar hij en ik uit voortkomen zich zozeer ontwikkeld heeft? Ik voel mij solidair, identificeer me er nog steeds mee, ze hebben nu verlichte denkbeelden. Ik heb er nooit afstand van genomen, mijn hart ligt er nog steeds.

Wordt je identiteit bepaald door factoren van buiten? Of is het iets in je zelf, een vast gegeven dat in je haarvaten zit, in je genen? Het laatste. Wat naar buiten komt, wat gezien wordt hangt af van anderen, wat je zelf bent niet.

Wat een onmogelijke vraag! Zijn er niet een heleboel persoonlijkheden? Zeker. Maar zijn er dan ook een heleboel identiteiten? Nee, toch niet. Want anderen kunnen zeggen: Dit is typisch voor hem, voor haar. Verwarrend! Eén ding is zeker: Ik ben Caroline!

Kunnen een aai over je kop en een paar zoenen je identiteit vormen? Ik denk het. Wie je bent, wie je wilt zijn, is het geloof: 'Dit is heel goed.' Dat je voelt: ik hoor erbij, dat ze vinden dat ik er bij hoor.

Wie je bent: je bepaalt het niet alleen maar zelf. Anderen zijn cruciaal voor wie ik ben

.

4. Nagerecht: maxime

Wat is nu je 'grootste gedachte'?

Identiteit is de ultieme optelsom van innerlijk en uiterlijk, van jezelf en je omgeving. Of de optelling klopt kun je nooit weten, alleen maar voelen.

Ik ben mezelf dankzij de anderen.

Wat identiteit is weet ik nog steeds niet, maar het is me gelukt om van het leven te gaan houden in al zijn facetten en ik geniet ervan. Ook van vanavond. Dank jullie wel.

Identiteit is je herkenbare gedrag en uiterlijk dat zich in relatie met de omgeving ontwikkelt. Zonder medemens geen identiteit.

Identiteit wordt bepaald door dat wat je aanspreekt.

Vormt je identiteit zich door het leven of zit het altijd al in je? Beide: één grote wisselwerking. Dorp is: gekend worden, je omgeving bouwt mee aan je identiteit. Stad is: niet gekend worden, de vrijheid van de anonimiteit. Beide zijn belangrijk.

Identiteit is het vermogen datgene in jezelf wat altijd hetzelfde blijft steeds weer een nieuwe vorm te geven.